

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για
το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά
Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς
Εργαζομένους Νόμος του 2021»**

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος	Γιώργος Περδίκης
Νικόλας Παπαδόπουλος	Άγγελος Βότσης
Μάριος Μαυρίδης	Άννα Θεολόγου
Ονούφριος Κουλλά	Μη μέλη της επιτροπής:
Στέφανος Στεφάνου	Σάβια Ορφανίδου
Άριστος Δαμιανού	Πανίκος Λεωνίδου
Αντρέας Καυκαλιάς	Ζαχαρίας Κουλίας
Κωστής Ευσταθίου	Μαρίνος Σιζόπουλος
Γιώργος Λιλλήκας	Λίνος Παπαγιάννης
Μιχάλης Γιωργάλλας	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 19 Απριλίου 2021. Στη συνεδρία της επιτροπής παρευρέθηκαν ο Υπουργός Οικονομικών, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ), ο Γενικός Ελεγκτής, η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, εκπρόσωποι του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, του ΚΕΒΕ, της ΟΕΒ, της ΠΟΒΕΚ και του Συνασπισμού Μικρών Επιχειρήσεων και Αυτοεργοδοτούμενων (ΣΥΜΕΑ).

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η θέσπιση νομοθεσίας, ώστε να παραχωρηθούν κυβερνητικές εγγυήσεις συνολικού ύψους μέχρι ενός δισεκατομμυρίου

ευρώ (€1.000.000.000) σε πιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν συσταθεί στη Δημοκρατία και κατέχουν άδεια λειτουργίας από την ΚΤΚ, περιλαμβανομένων των θυγατρικών ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων, για την παραχώρηση νέων δανείων με χαμηλό κόστος σε επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζόμενους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19.

Σημειώνεται ότι μαζί με το νομοσχέδιο κατατέθηκε επίσης προσχέδιο διατάγματος του Υπουργού Οικονομικών, του οποίου η έκδοση προβλέπεται στον προτεινόμενο νόμο και προβλέπει μεταξύ άλλων τη διαδικασία, τους όρους παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων, το ύψος του καταβλητέου τέλους εγγυήσεως, τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων δανείων, τα κριτήρια για τον τρόπο κατανομής των κυβερνητικών εγγυήσεων, καθώς και τον τρόπο παρακολούθησης και τον συντονισμό της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής του προτεινόμενου νόμου.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι σχετικό νομοσχέδιο είχε κατατεθεί στη Βουλή στις 14 Μαΐου 2020 και στη συνέχεια αποσύρθηκε από την εκτελεστική εξουσία με επιστολή του Υπουργού Οικονομικών, ημερομηνίας 19 Μαΐου 2020.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν, οι προτεινόμενες κυβερνητικές εγγυήσεις κατανέμονται ως ακολούθως:

1. Ποσό ύψους τριακόσιων εκατομμυρίων (€300.000.000) για την έκδοση δανείων προς αυτοτελώς εργαζόμενους και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
2. Ποσό ύψους επτακοσίων εκατομμυρίων (€700.000.000) για την έκδοση δανείων προς μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, η παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους

€1.000.000.000 αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση της ρευστότητας στην οικονομία της τάξης του €1.400.000.000, ενώ προϋπόθεση για την παραχώρησή τους αποτελεί η μη χρησιμοποίησή τους για την αποπληρωμή υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων, εξυπηρετούμενων ή μη, ή για την αναδιάρθρωση υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων οποιουδήποτε πιστωτικού ιδρύματος.

Στο πλαίσιο της συζήτησης ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η προώθηση του υπό αναφορά νομοσχεδίου κρίθηκε αναγκαία λόγω της συνέχισης της πανδημίας COVID-19 και οι κυβερνητικές εγγυήσεις παραχωρούνται με σκοπό την αύξηση της ρευστότητας στην οικονομία.
2. Το υπό αναφορά νομοσχέδιο αποτέλεσε αντικείμενο διαβούλευσης με τα κοινοβουλευτικά κόμματα και σε αυτό περιλήφθηκε μέρος των εισηγήσεων που τέθηκαν προς το αρμόδιο υπουργείο.
3. Οι τροποποιήσεις που επήλθαν στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, σε σχέση με αυτό που είχε κατατεθεί τον Μάιο του 2020, αφορούν κυρίως ζητήματα σχετικά με τον ορισμό της επιχείρησης, την κατανομή των κυβερνητικών εγγυήσεων, τη χρονική περίοδο παραχώρησής τους, τα κριτήρια κατανομής τους στα πιστωτικά ιδρύματα, το ανώτατο ύψος της εγγύησης, τον έλεγχο της διαδικασίας παραχώρησης και την ενημέρωση της Βουλής.
4. Οι βασικές αρχές παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων περιλαμβάνονται στο υπό αναφορά νομοσχέδιο, ενώ οι διάφοροι παράμετροι και όροι της παραχώρησης και χρήσης των εγγυήσεων θα περιληφθούν στο διάταγμα που θα εκδίδει ο Υπουργός Οικονομικών, το οποίο δύναται να αναθεωρείται σε τακτή βάση, αναλόγως των επικρατουσών συνθηκών τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σημειώνεται ότι της έκδοσης του διατάγματος θα προηγηθεί ενημέρωση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού από τον Υπουργό Οικονομικών.

5. Οι κυβερνητικές εγγυήσεις θα καλύπτουν ποσοστό ύψους 70% των ζημιών που δυνατό να προκύψουν από τα δάνεια που θα παραχωρηθούν και οι τράπεζες θα καλύπτουν το υπόλοιπο 30%, ανεξαρτήτως αν το δάνειο είναι εξασφαλισμένο ή μη.
6. Τα δάνεια θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες μέχρι και έξι χρόνια, εξαιρουμένων των τρεχούμενων λογαριασμών που η μέγιστη διάρκειά τους θα είναι ένα έτος.
7. Η έκδοση τρεχούμενων λογαριασμών ή/και δανείων χωρίς καμιά εξασφάλιση δεν υπερβαίνει το 50% του ποσού που εκδίδεται προς αυτοτελώς εργαζόμενο και στην πολύ μικρή επιχείρηση, το 30% προς μικρή και μεσαία επιχείρηση και 20% προς μεγάλη επιχείρηση.
8. Η διαδικασία παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα αρχίζει από την ημερομηνία έγκρισης του σχεδίου από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα δάνεια θα πρέπει να εγκριθούν, βάσει του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας, μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2021.
9. Η ευθύνη διαχείρισης της παραχώρησης και παρακολούθησης των κυβερνητικών εγγυήσεων ανατίθεται στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, το οποίο έχει υποχρέωση να υποβάλλει ανά διμηνία έκθεση και να ενημερώνει τον Υπουργό Οικονομικών για τη διαδικασία, ενώ ο Υπουργός Οικονομικών θα ενημερώνει την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ανά τριμηνία για τα ευρήματα της εν λόγω έκθεσης.

Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο Διοικητής της ΚΤΚ, η ΚΤΚ, αναγνωρίζοντας την

ανάγκη αύξησης της ρευστότητας της οικονομίας, στηρίζει την παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την παροχή δανείων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή θα πραγματοποιείται με δομημένο τρόπο, όπως προβλέπεται σχετικά στο υπό αναφορά νομοσχέδιο. Όπως σημείωσε, η πλειοψηφία των θέσεων της ΚΤΚ έχουν περιληφθεί και αποτελούν μέρος του υπό αναφορά νομοσχεδίου.

Ο εκπρόσωπος του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας ανέφερε ότι το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας εφαρμόζει ήδη διαδικασίες ελέγχου σε σχέση με τα σχέδια επιδότησης και συναφώς διαθέτει την εμπειρογνωμοσύνη στην περίπτωση που του ανατεθεί η ευθύνη για έλεγχο της διαδικασίας παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων.

Ο Γενικός Ελεγκτής εξέφρασε επιφυλάξεις σε σχέση με αριθμό προνοιών του υπό αναφορά νομοσχεδίου, που αφορούν μεταξύ άλλων στην απουσία ανώτατου ορίου του συνολικού ύψους του δανείου που θα παραχωρείται έναντι κυβερνητικής εγγύησης, στη δυνατότητα παραχώρησης δανείων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων χωρίς εξασφάλιση, στο ενδεχόμενο κατάχρησης, εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, της δυνατότητας παραχώρησης ή μη τέτοιων δανείων και στον υπολογισμό της ζημιάς που προκύπτει από τα δάνεια που θα παραχωρηθούν από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ανέφερε ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις συνάδουν με το ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά οποιεσδήποτε τροποποιήσεις επέλθουν στο υπό αναφορά νομοσχέδιο πρέπει να τύχουν της έγκρισης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ανέφερε ότι το νομοσχέδιο έχει τύχει του νενομισμένου νομοτεχνικού ελέγχου.

Ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου συμφώνησε με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, σημειώνοντας ότι το υπό αναφορά νομοσχέδιο αποτελεί

ακόμα ένα εργαλείο για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας COVID-19. Όπως ανέφερε, στην περίπτωση που το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο, κάθε πιστωτικό ίδρυμα έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει κατά πόσο θα συμμετέχει και σε ποιο βαθμό στο εν λόγω σχέδιο.

Σημειώνεται ότι ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου κατέθεσε τις απόψεις του επί των επιμέρους προνοιών του νομοσχεδίου με σχετική επιστολή, ημερομηνίας 19 Απριλίου 2021.

Ο εκπρόσωποι του ΚΕΒΕ, της ΟΕΒ και της ΠΟΒΕΚ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό αναφορά νομοσχεδίου, τονίζοντας ότι αυτό θα συμβάλει στην ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας και των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό κατέθεσαν σχετικά υπομνήματα με επιμέρους απόψεις και εισηγήσεις επί του νομοσχεδίου.

Ο εκπρόσωπος του ΣΥΜΕΑ ανέφερε ότι το υπό αναφορά νομοσχέδιο χρήζει περαιτέρω μελέτης, ώστε να υποβοηθήσει αποτελεσματικότερα τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία COVID-19, και κάλεσε τη Βουλή να προβεί στην επανεξέτασή του εν ευθέτω χρόνω.

Στο στάδιο της εξέτασης του υπό αναφορά νομοσχεδίου μέλη της επιτροπής, αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα προώθησης νομοθετικών ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας COVID-19, επέκριναν την κυβέρνηση για την καθυστέρηση που παρατηρήθηκε ως προς την κατάθεση στη Βουλή ενός τέτοιου σημαντικού νομοσχεδίου, με αποτέλεσμα η εξέτασή του από την επιτροπή να τίθεται κάτω από ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα. Περαιτέρω, σημείωσαν ότι, ακόμα και μετά την ψήφιση του υπό αναφορά νομοσχεδίου σε νόμο από τη Βουλή, θα απαιτηθεί χρόνος, ώστε να εξασφαλιστεί η έγκριση των μέτρων από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και για την έκδοση

σχετικού διατάγματος από τον Υπουργό Οικονομικών, για το οποίο προβλέπεται, σύμφωνα με το νομοσχέδιο, να ενημερωθεί προηγουμένως η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Συναφώς, ενόψει της επικείμενης αυτοδιάλυσης της Βουλής το εν λόγω διάταγμα δύναται να εκδοθεί μόνο μετά την επανασύσταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, όπως αυτή θα προκύψει με τη νέα Βουλευτική Περίοδο.

Όπως ανέφεραν, η παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων για την παροχή δανείων σε επιχειρήσεις από τα πιστωτικά ιδρύματα αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την οικονομία, αλλά θα πρέπει να διασφαλιστούν η διαφάνεια, ο έλεγχος και η στόχευση στην κατανομή τέτοιων εγγυήσεων.

Σημειώνεται ότι τα μέλη της επιτροπής εξέφρασαν επιφυλάξεις σε σχέση με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και κατέθεσαν σωρεία απόψεων και εισηγήσεων σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες του νομοσχεδίου, που αφορούν μεταξύ άλλων στην παρακολούθηση και στον έλεγχο της διαδικασίας παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων, στη διαφάνεια ως προς τα κριτήρια επιλογής για την παραχώρηση τέτοιων δανείων από τα πιστωτικά ιδρύματα, στη διαδικασία ακύρωσης της σύμβασης εγγύησης και στην επιβολή κυρώσεων, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων, στην προϋπόθεση μη απόλυσης του προσωπικού από τις επιχειρήσεις, ώστε αυτές να καθίστανται δικαιούχοι δανείων έναντι κυβερνητικής εγγύησης, στην επιβολή ανώτατου ορίου στο συνολικό ύψος του δανείου που θα παραχωρείται, στη δυνατότητα παραχώρησης δανείων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων χωρίς εξασφάλιση, στον υπολογισμό της ζημιάς των πιστωτικών ιδρυμάτων και στο ποσοστό κάλυψής της με κυβερνητική εγγύηση, καθώς και στην κατανομή του ποσού των εγγυήσεων αναλόγως του μεγέθους της επιχείρησης.

Αναφορικά με τα πιο πάνω, ο Υπουργός Οικονομικών εξέφρασε την ικανοποίησή

του για το γεγονός ότι η πλειοψηφία των κοινοβουλευτικών κομμάτων αναγνωρίζει ότι το σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα για παραχώρηση δανείων σε επιχειρήσεις μπορεί να αποτελέσει εργαλείο ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, παρ' όλες τις διαφωνίες σε σχέση με τη φιλοσοφία του όλου εγχειρήματος.

Όπως δήλωσε, το υπό αναφορά νομοσχέδιο επιδιώκει να συγκεράσει την πλειοψηφία των απόψεων που τέθηκαν κατά την προηγούμενη συζήτηση του θέματος σε κοινοβουλευτικό επίπεδο και περιλαμβάνει ρυθμίσεις στη βάση και των εισηγήσεων που υπέβαλαν τα κοινοβουλευτικά κόμματα στο Υπουργείο Οικονομικών, χωρίς βεβαίως να καθίσταται εφικτή η επίτευξη ομοφωνίας επί των προνοιών του.

Τέλος, αναφορικά με το θέμα της παρακολούθησης της διαδικασίας παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων, ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε ότι το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας αποτελεί το αρμόδιο όργανο για τον έλεγχο των κρατικών εγγυήσεων, χωρίς αυτό να αποκλείει είτε την Ελεγκτική Υπηρεσία είτε την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, από την άσκηση οποιουδήποτε νενομισμένου ελέγχου.

Ο Διοικητής της ΚΤΚ, σχολιάζοντας τα πιο πάνω, ανέφερε μεταξύ άλλων ότι τα δάνεια που θα παραχωρούνται έναντι κυβερνητικών εγγυήσεων θα τυγχάνουν αυστηρότερου ελέγχου από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό και συναφώς τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν ενδελεχώς όλα τα κριτήρια για την παραχώρησή τους. Επιπρόσθετα, δήλωσε ότι η ΚΤΚ τάσσεται εναντίον της παραχώρησης αρμοδιότητας σε οποιοδήποτε θεσμό ή επιτροπή κατά τρόπο που να καθορίζει τους δικαιούχους και τη διαδικασία παραχώρησης δανείων, καθότι αυτό ορίζεται με αυστηρά κριτήρια από σχετικές ευρωπαϊκές Οδηγίες και θεσμούς, ενώ, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, θα απαιτηθούν από τα πιστωτικά ιδρύματα πρόσθετες προβλέψεις.

Ο ίδιος αξιωματούχος δήλωσε περαιτέρω ότι τα πρόστιμα που θα επιβάλλονται σε περίπτωση μη τήρησης των διατάξεων του προτεινόμενου νόμου θα είναι αυστηρά, αλλά δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Ο Γενικός Ελεγκτής δήλωσε ότι, παρ' όλο που τίθενται κάποιες προϋποθέσεις όσον αφορά στο όριο του συνολικού ύψους του δανείου σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, χωρίς την ύπαρξη ανώτατου ορίου ελλοχεύει ο κίνδυνος επιχειρήσεις να λαμβάνουν πολύ υψηλά δάνεια, χωρίς μάλιστα να υπάρχουν οι απαραίτητες εξασφαλίσεις.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

20 Απριλίου 2021

Αρ. Φακ.: 23.01.062.108-2021

ΑΚ/ΘΗ